

Ośrodek Doskonalenia
Zawodowego Okręgowej
Izby Lekarskiej w Szczecinie

Program kursu

„Badania przesiewowe wzroku u dzieci w praktyce lekarza rodzinnego”

16:00 – 17:00 CZĘŚĆ I – TEORETYCZNA

Badania przesiewowe wzroku u dzieci – co, kiedy i dlaczego badamy?

1. Znaczenie badań przesiewowych wzroku u dzieci

Krótki wstęp dotyczący:

- rozwoju funkcji wzrokowych u dziecka,
- okresu wrażliwego rozwoju widzenia,
- najczęstszych przyczyn zaburzeń widzenia u dzieci,
- niedowidzenia i znaczenia jego odpowiednio wczesnego wykrycia,
- różnicy pomiędzy badaniem przesiewowym a pełnym badaniem okulistycznym.

2. Badania przesiewowe wzroku w Polsce – aktualne zalecenia

Omówienie aktualnych polskich wytycznych dotyczących badań przesiewowych narządu wzroku u dzieci.

Przedstawienie w praktycznej formie:

wiek dziecka → jakie badanie należy wykonać → jaki wynik uznajemy za nieprawidłowy → kiedy kierujemy dziecko do okulisty.

Omówione zostaną poszczególne okresy rozwojowe – od niemowlęctwa, przez wiek przedszkolny, do wieku szkolnego.

3. Podstawowe metody badania przesiewowego wzroku

Omówienie zastosowania i ograniczeń poszczególnych metod:

- ocena zachowania wzrokowego, fiksacji i śledzenia,
- badanie ostrości wzroku,
- test Hirschberga,
- cover test,
- ocena ruchomości gałek ocznych,
- badanie czerwonego odbłasku,
- podstawowa ocena źrenic,
- **badanie widzenia barwnego,**

- dodatkowe metody przesiewowe, w tym autorefraktometria/photoscreening.

4. Kiedy skierować dziecko do okulisty?

Omówienie najczęstszych nieprawidłowości stwierdzanych podczas badań przesiewowych oraz kryteriów skierowania do okulisty.

Szczególny nacisk zostanie położony na objawy alarmowe, takie jak:

- leukokoria,
 - nieprawidłowy lub asymetryczny czerwony odbłask,
 - nagle powstały zez,
 - zaburzenia ruchomości gałek ocznych,
 - nagłe pogorszenie widzenia,
 - oczopląs,
 - istotna asymetria ostrości wzroku.
-

17:15- 18:45 CZĘŚĆ II – PRAKTYCZNA

Uczestnicy zostaną podzieleni na **3 grupy**, które będą rotacyjnie uczestniczyły w zajęciach na trzech stanowiskach prowadzonych przez trzech instruktorów.

STANOWISKO 1 - 30 min.

Ostrość wzroku, widzenie barwne i badanie małego dziecka

Badanie ostrości wzroku:

- dobór testu odpowiednio do wieku dziecka,
- prawidłowe ustawienie dziecka i tablicy,
- badanie każdego oka oddzielnie,
- prawidłowa okluzja drugiego oka,
- interpretacja i zapis wyniku,
- rozpoznawanie istotnej asymetrii ostrości wzroku,
- postępowanie w przypadku dziecka niewspółpracującego.

Badanie widzenia barwnego:

- kiedy należy oceniać widzenie barw,
- zasady prawidłowego przeprowadzenia badania,
- warunki oświetlenia i odległość badania,
- demonstracja i praktyczne wykorzystanie tablic pseudoizochromatycznych, np. Ishihary,
- interpretacja wyniku przesiewowego,
- różnica pomiędzy wrodzonymi i nabytymi zaburzeniami widzenia barw,
- kiedy nieprawidłowy wynik wymaga dalszej diagnostyki.

Badanie małego dziecka:

- ocena fiksacji i śledzenia,
- reakcja na zasłanianie jednego oka,
- praktyczne sposoby uzyskania współpracy dziecka,

- orientacyjna ocena funkcji wzrokowych u dziecka, u którego nie można jeszcze wiarygodnie oznaczyć ostrości wzroku.

Uczestnicy będą samodzielnie wykonywali poszczególne badania

STANOWISKO 2 – 30 min.

Ocena ustawienia oczu – Hirschberg i cover test

Praktyczna nauka podstawowych metod wykrywania zezu.

Test Hirschberga:

- prawidłowe wykonanie,
- ocena położenia refleksów rogówkowych,
- rozpoznawanie asymetrii,
- podstawowa interpretacja wyniku,
- zez a pseudozez.

Cover test:

- prawidłowe ustawienie badanego,
- wybór celu fiksacyjnego,
- cover–uncover test,
- alternate cover test,
- obserwacja ruchu nastawczego oka,
- rozróżnienie zezu jawnego i ukrytego.

Szczególny nacisk zostanie położony na praktyczną interpretację badania – **które oko należy obserwować i jakiego ruchu szukać podczas poszczególnych etapów cover testu.**

Po przećwiczeniu techniki przedstawione zostaną przykłady rzeczywistych nieprawidłowości w postaci zdjęć lub krótkich materiałów wideo.

STANOWISKO 3 – 30 min.

Ocena ruchomości gałek ocznych i badanie czerwonego odbłasku

Ocena ruchomości gałek ocznych

Omówienie prawidłowej techniki badania ruchomości oraz praktyczna nauka rozpoznawania jej zaburzeń.

Do ćwiczeń wykorzystany zostanie **symulator Motilbox**, umożliwiający prezentowanie różnych wariantów prawidłowej i nieprawidłowej ruchomości gałek ocznych.

Uczestnicy będą badali różne scenariusze, obejmujące m.in.:

- prawidłową ruchomość,
- ograniczenie odwodzenia,
- ograniczenie przywodzenia,

- zaburzenia ruchomości w płaszczyźnie pionowej,
- asymetryczną ruchomość gałek ocznych.

Zadaniem uczestnika będzie określenie:

1. czy ruchomość jest prawidłowa,
2. którego oka dotyczy nieprawidłowość,
3. w którym kierunku występuje ograniczenie,
4. czy stwierdzona nieprawidłowość wymaga dalszej diagnostyki.

Celem nie jest szczegółowa diagnostyka strabologiczna, lecz nabycie umiejętności **wykrycia nieprawidłowej ruchomości podczas podstawowego badania dziecka.**

Badanie czerwonego odbłasku

Praktyczna nauka badania przy użyciu oftalmoskopu bezpośredniego:

- przygotowanie pomieszczenia i pacjenta,
- prawidłowe posługiwanie się oftalmoskopem,
- jednoczesna ocena obu oczu,
- porównanie koloru, jasności i symetrii odbłasków,
- wygląd prawidłowego czerwonego odbłasku,
- rozpoznawanie wyniku nieprawidłowego,
- leukokoria i inne wyniki wymagające pilnej diagnostyki.

CZĘŚĆ III – PODSUMOWANIE

„Czy kierujesz do okulisty?”

Na zakończenie planowana jest wspólna interaktywna sesja oparta na krótkich przypadkach klinicznych.

Uczestnicy otrzymają zdjęcie, film lub krótki opis przypadku wraz z wynikiem badania i będą podejmowali decyzję:

A. Wynik prawidłowy – dalsze badania przesiewowe zgodnie z harmonogramem

B. Wynik nieprawidłowy – skierowanie do okulisty w trybie planowym

C. Objaw alarmowy – pilna diagnostyka okulistyczna

Przypadki będą obejmowały m.in.:

- obniżoną ostrość wzroku jednego oka,
- asymetrię ostrości wzroku,
- nieprawidłowe widzenie barwne,
- zez i pseudozez,
- nieprawidłowy cover test,
- ograniczenie ruchomości gałki ocznej,
- nieprawidłowy czerwony refleks,
- leukokorię.